

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7
GRAFİK.....	13
TABLolar.....	13
KISALTMALAR.....	15
GİRİŞ.....	17

BİRİNCİ BÖLÜM

PETROL PİYASASININ HUKUKİ, EKONOMİK VE MALİ BOYUTU

I. PETROL HUKUKU.....	21
A. PETROL KAVRAMI.....	21
1. Akaryakıt.....	22
2. Ham Petrol.....	23
3. Ulusal Marker.....	23
4. Likit Petrol Gazı.....	24
B. PETROL PİYASASINA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER.....	25
1. Anayasal Hükümler.....	25
2. Kanunlar.....	26
3. Yönetmelikler.....	27
C. PETROL PİYASASINDA DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR.....	28
1. Cumhurbaşkanı.....	28
2. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.....	29
3. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü.....	30
4. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu.....	30
II. TÜRKİYE'DEKİ PETROL PİYASASININ EKONOMİK VE MALİ BOYUTU.....	32
A. PETROL PİYASASININ EKONOMİK BOYUTU.....	33
1. Petrolün Diğer Enerji Türlerine Göre Özellikleri.....	35
2. Dünya'daki Petrol Rezervi, Üretimi ve Tüketimi.....	36

3. Türkiye’de Petrol Üretimi ve Tüketimi.....	37
B. PETROL PİYASASININ MALİ BOYUTU	38
1. Katma Değer Vergisi.....	38
2. Özel Tüketim Vergisi	41
3. Akaryakıtın Fiyat Oluşumu ve Vergi Yükü	44

İKİNCİ BÖLÜM

PETROL FAALİYETİNE ETKİ EDEN İDARİ YAPTIRIMLAR

I. RUHSAT USULÜ.....	47
A. GENEL ANLAMDA RUHSAT VE HUKUKİ MAHİYETİ.....	47
B. PETROL PİYASASI KANUNU UYARINCA VERİLEN RUHSAT: LİSANS.....	51
1. Petrol Piyasası Kanunu’nda Düzenlenen Lisans Türleri.....	51
2. Lisans Başvurusu ve Lisanslarda Yer Alacak Hususlar	54
3. Lisans Sahiplerinin Hak ve Yükümlülükleri	57
II. GENEL ANLAMDA İDARİ YAPTIRIM HUKUKU	61
A. İDARİ YAPTIRIMLARIN ÇEŞİTLERİ	62
1. Regülatif Cezalar, Kabahat Cezaları ve Disiplin Cezaları.....	63
2. İdari Tedbirler	64
3. Mali Yaptırımlar ve Kişisel Yaptırımlar	65
B. İDARİ YAPTIRIMLAR BAKIMINDAN UYULMASI GEREKEN ESASLAR.....	67
1. Cezaların Kişiselliği İlkesi	68
2. Kanunilik İlkesi	70
3. Geriye Yürümezlik İlkesi	70
4. İki Defa Yargılanmama ve Cezalandırılmama İlkesi.....	72
5. Ölçülülük İlkesi	73
C. İDARİ YAPTIRIMLARIN YARGISAL DENETİMİ	74
III. PETROL PİYASASI KANUNU’NDA DÜZENLENEN İDARİ YAPTIRIMLAR	77
A. PETROL PİYASASI KANUNU’NUN 19. MADDESİ İLE DÜZENLENEN İDARİ YAPTIRIMLAR	78
B. PETROL PİYASASI KANUNU’NUN 20. MADDESİ İLE DÜZENLENEN İDARİ YAPTIRIMLAR	81
1. Kanuna, İkincil Mevzuata veya Lisans Hükümlerine Aykırı Davranışlar	81
a. Düzeltme İmkânı Olan Fiiller	81

b. Düzeltme İmkânı Olmayan Fiiller	83
2. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Belirtilen Fiillerin İşlenmesi	83
3. Kaçakçılık Fiilinin Yalnızca Ulusal Marker Seviyesine Ait Olması	85
4. Lisans Almadan Faaliyette Bulunulması	86
5. Petrol Piyasası Kanunu'na Göre Yapılan Talep ve İşlemlerde Hileli ve Yalan Beyanda Bulunulması	88
6. Kaçak Ürün İkmali	89
7. Dağıtıcılar Arası Akaryakıt Ticaretine İlişkin Hükümlere Aykırı Davranışlar	90
8. Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 257. Maddesinde Öngörülen Teminatın Verilmemesi	91
9. Vergi Usul Kanunu'nun 359. Maddesinde Düzenlenen Vergi Kaçakçılığına İlişkin Fiiller	92

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇUNUN LİSANS ETKİ EDEN HALLERİ

I. VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇU VE SUÇUN UNSURLARI	95
A. MADDİ UNSURLAR	97
1. Vergi Kaçakçılığı Suçunu Meydana Getiren Fiiller	98
a. (A) Bendi	99
b. (B) Bendi	106
b1. Defter, Kayıt ve Belgeleri Yok Etmek, Defter Sayfalarını Yok Ederek Yerine Başka Yaprak Koymak veya Hiç Koymamak	106
b2. Sahte Belge Düzenlemek veya Kullanmak	107
c. (C) Bendi	108
d. (Ç) Bendi	109
d1. Hazine ve Maliye Bakanlığınca Yetkilendirilmediği Halde Ödeme Kaydedici Cihaz Mührünü Kaldırmak, Donanım veya Yazılımını Değiştirmek	110
d2. Ödeme Kaydedici Cihaza ve Sisteme ya da Kayıt Dışı Satışın Önlenmesi İçin Kurulan Elektronik Kontrol ve Denetim Sistemleriyle Diğer Sistemlere Fiziksel veya Bilişim Yoluyla Müdahale Ederek Gerçekleştirilen Satışlara Ait Mali Belge veya Bilgilerin Cihazda Kayıt Altına Alınmasını Engellemek, Cihazda Kayıt Altına Alınan Bilgileri Değiştirmek veya Silmek	113

d3. Elektronik Kontrol ve Denetim Sistemleri veya Diğer Sistemler Tarafından Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Elektronik Ortamda İletilmesi Gereken Bilgi, Belge ve Verilerin İletilmesini Önlemek ile Gerçeğe Aykırı Şekilde İletilmesini Sağlamak	113
e. (D) Bendi.....	114
2. Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Fail	116
3. Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Mağdur	118
B. MANEVİ UNSUR	121
II. VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇUNUN 5015 SAYILI KANUN UYARINCA VERİLEN LİSANSA ETKİLERİ.....	123
A. YAPILAN DÜZENLEMELERDE YER ALAN ANAYASA'YA AYKIRI HUSUSLAR	125
1. Cezaların Şahsiliği İlkesi ve Masumiyet Karinesi Bakımından	126
2. Mülkiyet Hakkı Bakımından	130
3. Çalışma Hakkı Bakımından	134
B. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN NORM DENETİMİ SÜRECİ	136
1. Anayasa Mahkemesi'nin Birinci Somut Norm Denetimi	136
2. Kanun Koyucunun (g) Bendinde Yaptığı Değişiklik	139
3. Anayasa Mahkemesi'nin İkinci Somut Norm Denetimi.....	142
4. Kanun Koyucunun (g) Bendinde Yaptığı İkinci Değişiklik.....	144
5. Anayasa Mahkemesi'nin Soyut Norm Denetimi	146

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇLARININ AKARYAKIT BAYİLERİNİN LİSANSA TABİ İŞLEMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: ALAN ARAŞTIRMASI

I. ALAN ARAŞTIRMASININ AMACI.....	151
II. ARAŞTIRMANIN ÖZGÜNLÜĞÜ VE ÖNEMİ.....	153
III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	155
A. ARAŞTIRMA EVRENİ	157
1. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu.....	158
2. Sivil Toplum Kuruluşları.....	158
3. Akaryakıt Bayileri	160
B. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	163
1. Araştırmanın Kısıtları.....	164
2. Mülakatlar.....	165

IV. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	168
A. PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI İLE YAPILAN MÜLAKAT BULGULARI	168
B. AKARYAKIT BAYİLERİ İLE YAPILAN MÜLAKAT BULGULARI.....	169
1. Akaryakıt İstasyonu Mülk Sahibi Olanların Açıklamaları	170
2. Akaryakıt Bayi İşletmecilerinin Açıklamaları.....	171
C. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	172
1. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Uygulamalarının Değerlendirilmesi	172
2. Sivil Toplum Kuruluşlarının Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi.....	175
3. Akaryakıt Bayilerinin Durum ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi	177
SONUÇ	185
KAYNAKÇA	191